

Αξιολόγηση Προγράμματος «Μαθητικά Σεμινάρια Αγωγής Υγείας» (Αύγουστος 2013)

1. Ταυτότητα της Έρευνας

Σκοπός της έρευνας ήταν η αξιολόγηση των Μαθητικών Σεμιναρίων Αγωγής Υγείας (Μ.Σ.Α.Υ.), τα οποία διοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) με έγκριση του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου, ως στοχευμένη δραστηριότητα ενάντια στις ουσίες εξάρτησης και ως διαθεματικός μηχανισμός στήριξης και ενίσχυσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων Βιολογίας και Αγωγής Υγείας.

Η αξιολόγηση των Μ.Σ.Α.Υ. πραγματοποιήθηκε τη σχολική χρονιά 2012-13 και εστιάστηκε σε τρεις άξονες: (α) τις αντιλήψεις των μαθητών¹ που συμμετέχουν στα Μ.Σ.Α.Υ., όσον αφορά στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των σεμιναρίων, καθώς και στα οφέλη που αποκομίζουν από τη συμμετοχή τους σε αυτά, β) τον βαθμό αποτελεσματικότητας των Μ.Σ.Α.Υ. ως προς την ανάπτυξη μηχανισμών αποτελεσματικής αντίστασης σε πιέσεις για χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών στα παιδιά που συμμετέχουν στα σεμινάρια και γ) τον βαθμό αποτελεσματικότητας των Μ.Σ.Α.Υ. ως προς τη συμμετοχή των μαθητών στις δράσεις της Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας (Α.Υ.Π.Π.) σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

2. Μεθοδολογία - Αποτελέσματα

2.1. Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 90 μαθητές (45 αγόρια και 45 κορίτσια) της Β΄ Γυμνασίου που συμμετείχαν στα Μ.Σ.Α.Υ. κατά τη σχολική χρονιά 2012-2013. Η επιλογή των μαθητών

¹ Η λέξη «μαθητής» υποδηλώνει άτομα και των δύο φύλων

έγινε με τυχαία δειγματοληψία τριών από τις εννέα ομάδες μαθητών που συμμετείχαν στα Μ.Σ.Α.Υ. κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (τρεις ομάδες των 30 μαθητών). Από το σύνολο των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα, 16 από αυτούς συμμετείχαν σε ομαδικές συνεντεύξεις των 5-6 μαθητών, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σε τρεις σχολικές μονάδες.

Στην αξιολόγηση του Προγράμματος συμμετείχαν, επίσης, δύο εκπαιδευτικοί-συντονιστές Επιτροπών Α.Υ.Π.Π., ο συντονιστής του Προγράμματος, καθώς και οι δύο εκπαιδευτές των Μ.Σ.Α.Υ.

2.2. Εργασία

Για τους σκοπούς της αξιολόγησης έγινε συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, μέσα από τη χρήση των ακόλουθων ερευνητικών εργαλείων: α) ερωτηματολόγιο μαθητών, β) πρωτόκολλο συνέντευξης με εκπαιδευτικούς-συντονιστές της Επιτροπής Α.Υ.Π.Π., γ) πρωτόκολλο συνέντευξης με τον συντονιστή του Προγράμματος και δ) πρωτόκολλο συνέντευξης με τους δύο εκπαιδευτές των Μ.Σ.Α.Υ.

Το ερωτηματολόγιο μαθητών, που ήταν ανώνυμο, περιελάμβανε κυρίως ερωτήσεις κλειστού τύπου και συμπληρώθηκε από όλα τα παιδιά στο τέλος του εκάστοτε σεμιναρίου, στον χώρο όπου διεξάγονταν τα Μ.Σ.Α.Υ. Οι συνεντεύξεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών πραγματοποιήθηκαν στις σχολικές τους μονάδες και εστίασαν τόσο στις αντιλήψεις των μαθητών για τα Μ.Σ.Α.Υ. όσο και στις δράσεις που αναπτύσσονται στα σχολεία, με το πέρας του σεμιναρίου, σε συνεργασία με την Επιτροπή Α.Υ.Π.Π. Οι συνεντεύξεις με τον συντονιστή του Προγράμματος και με τους δύο εκπαιδευτές των Μ.Σ.Α.Υ. πραγματοποιήθηκαν στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και εξέτασαν, ανάμεσα σε άλλα, το θεωρητικό και οργανωτικό υπόβαθρο των Μ.Σ.Α.Υ., τον βαθμό επίτευξης των στόχων τους και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται στην υλοποίησή τους.

2.3. Αποτελέσματα

Η αξιολόγηση έχει καταδείξει πολύ θετικές αντιλήψεις ανάμεσα στους μαθητές για το περιεχόμενο, την προσέγγιση, τη χρησιμότητα και γενικότερα την εμπειρία από τη συμμετοχή

τους στα Μ.Σ.Α.Υ. Οι μαθητές αναφέρουν ότι το Πρόγραμμα των Μ.Σ.Α.Υ. τους βοήθησε ουσιαστικά στην ανάπτυξη των δικών τους μηχανισμών αποτελεσματικής αντίστασης σε πιέσεις για χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών.

Αδυναμίες εντοπίζονται σε θέματα που αφορούν, κυρίως, α) στην αξιοποίηση από τις σχολικές μονάδες των εμπειριών και των γνώσεων των παιδιών, όπως αυτές απορρέουν από τη συμμετοχή τους στα Μ.Σ.Α.Υ., στην πραγματοποίηση δράσεων διάχυσης προς τον υπόλοιπο μαθητικό πληθυσμό, β) στην καλύτερη αντιπροσώπευση στα Μ.Σ.Α.Υ. μαθητών από τις ευάλωτες ομάδες και την περαιτέρω στήριξή τους με το πέρας των σεμιναρίων και γ) στην αμεσότερη εμπλοκή εκπαιδευτικών στην όλη προσπάθεια και την επιμόρφωσή τους σε θέματα Αγωγής Υγείας.

3. Συμπεράσματα – Συζήτηση

Η εφαρμογή του Προγράμματος «Μαθητικά Σεμινάρια Αντιναρκωτικής Αγωγής» μπορεί να κριθεί ως πετυχημένη, καθώς φαίνεται να καλύπτει, σε σημαντικό βαθμό, τους στόχους του Προγράμματος. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η γενική ικανοποίηση των μαθητών από τη συμμετοχή τους στο σεμινάριο και η διαπίστωση ότι αναγνωρίζεται από όλους τους εμπλεκόμενους ένα άμεσο όφελος για τους μαθητές. Χρειάζεται, ωστόσο, να ληφθούν μια σειρά από μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η όσον το δυνατόν καλύτερη εφαρμογή του Προγράμματος και η ουσιαστική αξιοποίηση των οφελών που αποκομίζουν οι μαθητές στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αποτελεσματικής αντιμετώπισης των πιέσεων για χρήση ουσιών και στη σωστή ενημέρωση των συμμαθητών τους, μέσω κατάλληλων δράσεων. Μεταξύ άλλων, είναι σημαντικό να υπάρξει καλύτερη συνεργασία και επικοινωνία με τα σχολεία τόσο πριν όσο και μετά τη συμμετοχή των παιδιών στα Μ.Σ.Α.Υ. και να προωθηθεί, στη βάση κριτηρίων, η συμμετοχή στα Μ.Σ.Α.Υ. περισσότερων μαθητών από τις ευάλωτες ομάδες, με την ταυτόχρονη θεσμοθέτηση αποτελεσματικών μηχανισμών παρακολούθησης των μαθητών αυτών. Χρειάζεται, επίσης, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών των σχολείων και πιο ενεργητική συμμετοχή των συνοδών των μαθητών στα Μ.Σ.Α.Υ., ώστε οι μαθητές που συμμετέχουν στο σεμινάριο να έχουν την απαραίτητη στήριξη για την ανάληψη δράσης στις σχολικές τους

μονάδες. Διαφάνηκε, τέλος, η ανάγκη για την ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού που να αξιοποιεί τα χαρακτηριστικά του Προγράμματος και το οποίο να προωθείται στα σχολεία μέσω των μαθητών που συμμετέχουν στα Μ.Σ.Α.Υ.

4. Επικοινωνία

Δρ Πέτρος Γεωργιάδης, georghiades.p@cyearn.pi.ac.cy

Δρ Νικόλας Μουσουλίδης, mousoulides.n@cyearn.pi.ac.cy